Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 25 marca 1930 roku. 252.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

-----ooOoo-----

o § o

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Zinios" o stosunkach polsko-niemieckich.

"Lietuvos Zinios" Nr.66 z dn.21.III.1930 r. Art.p.t."Układy Polski z Niemcami". Streszczenie:

W ostatnich dniach stosunki niemiecko-polskie weszły w taką fazę, która wywołuje zainteresowanie. Wkrótce po ratyfikowaniu niemiecko-polskiej umowy likwidacyjnej, przedstawiciele obu rządów podpisali układ handlowy, który kładzie kres trwającej od pięciu lat wojnie celnej. Oba te układy stanowią doniosły etap w stosunkach niemiecko-polskich.

Układ likwidacyjny ma doniosłe znaczenie nietylko dla Niemiec, lecz i dla Polski. Jakie znaczenie ma on dla pieniężnego rynku Polski - można zrozumieć z tego, iż ogólna suma długów państwowych Polski wynosi 2 miljardy marek w złocie. W ten sposób Polska zrzuca ciężar, który musiał znacznie utrudnić jej położenie kredytowe w Europie. Z drugiej strony, Niemcy wyrzekają się ostrzejszych środków presji przeciw Polsce. Sprawa tak się przedstawia, iż wobec dzisiejszych stosunków międzynarodowych, Niemcom nie zostało innego realnego środka w celu wysunięcia rewizji kurytarza, jak tylko droga presji finansowej. Panuje przekonanie, że Polska ostatecznie byłaby zmuszona do wyrzeczenia się kurytarza, gdyby Niemcy wykorzystali posiadane środki finansowe w celu wywarcia presji na Polskę. Układ likwidacyjny oznacza wstrzymanie walki o kurytarz.

Co do układu handlowego, należy powiedzieć, że stanowi on wielki krok naprzód w kierunku zbliżenia niemiecko-polskiego. Szczególnie zasługuje na uwagę uregulowanie wwozu trzody chlewnej z Polski do Niemiec. Polska w pierwszym roku wwozi do Niemiec 200.000 sztuk nierogacizny, w drugim - 275.000, w trzecim - 350.000. Biorąc pod uwagę, iż w roku ubiegłym cały wwóz nierogacizny do Niemiec stanowił około 160.000 sztuk, można zrozumieć, że eksport trzody chlewnej z Polski do Niemiec może zapełnić rynek niemiecki i utrudnić wwóz nierogacizny z Litwy.

Reasumując powyższe, należy przyznać, że oba układy stwarzają nowe warunki, w których Niemcy i Polacy będą mogli więcej się liczyć jedni z drugimi, niż dotychczas.

Mając wszystko to na uwadze, należy zwrócić uwagę na nowy fakt stosunków niemiecko-polskich.-

"Lietuvos Aidas" o przesileniu w Polsce i układach polsko-niemieckich.

"Lietuvos Aidas" w Nr.65, omawiając przesilenie gabinetowe w Polsce, podkreśla autorytet marszałka Piłsudskiego, uznany zarówno w samej Polsce, jak i zagranicą, oraz zmierzch parlamentaryzmu polskiego w obecnej jego formie. Przechodząc do układów, odpisanych ostatnio z Niemcami, pismo zauważa, iż o ile na wartość tych układów w Polsce patrzy się z optymizmem, o tyle w Niemczech należy zanotować raczej pesymizm i nieufność.

Wkońcu pismo oświadcza: przyszłość wykaże, jakie skutki pociągną za sobą pomienione układy podczas ich realizacji. Litwie wyciągać jakieś nowe wnioski co do swych stosunków z Niemcami lub Polską, jest naturalnie zbyteczne. Całkiem słusznie nasz minister spraw zagranicznych dr.Zaunius, kilkakrotnie oświadczył, iż Litwa nie może opierać swej polityki zagranicznej na wzajemnych dobrych lub złych stosunkach któregobądź ze swych sąsiadów.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ZYCIE SPOLECZNE.

D o k o ł a a f e r y s z p i e g o w s k i e j . Członek Związku strzelców, Stefan Wilkicki i dwaj inni aresztowani w związku z aferą szpiegowską, zostali osadzeni w kowieńskiem więzieniu ciężkich robót. Aresztowanych osadzono w V pawilonie dla wielkich przestępców i morderców w osobnych, ściśle izolowanych celach. Porucznika Kowalewskiego osadzono w więzieniu wojskowem.-

D z i e s i ę c i o l e c i e E L T Y . W dniu 1 kwietnia r.b. upływa dziesięć lat od założenia litewskiej agencji telegraficznej Elty.-

Z j a z d w e t e r y n a r z y . Zjazd weterynarzy, który odbył się w ubiegłym tygodniu w Kownie, wyraził życzenie, aby wydział weterynarji przy uniwersytecie litewskim został otwarty przynajmniej w przeciągu pięciu najbliższych lat i aby już obecnie rozpoczęto prace przygotowawcze.- Dalej zjazd wyraził życzenie, aby tymczasem wysyłano corocznie zagranicę na studja weterynaryjne przynajmniej 20 studentów.-

B e z r o b o c i e w K ł a j p e d z i e . Liczba bezrobotnych w Kłajpedzie w początku marca cokolwiek zmalała. Na 1-go marca liczba bezrobotnych wynosiła 1.105, w tem 294 kobiety. Zapomóg wypłacono w ostatnim tygodniu lutego na sumę 14.268 lt. Po upływie tygodnia liczba bezrobotnych wzrosła do 1.152, zapomóg wypłacono na sumę 15.091 lt.-

S p r a w a o n a d u ż y c i e w w y d z i a l e w o j s k o w o - b u d o w l a n y m . Sąd wojenny przystąpił do rozważania sprawy o nadużycie w wydziale wojskowo-budowlanym xxxxxxxx . Rozprawom przewodniczy gen.Sznikszta.-

S p r a w a o n a d u ż y c i a w k o m i s j i p o b o r o w e j . W dniu 21 b.m. sąd wojenny przystąpił do rozważania sprawy, w której jako oskarżeni figurują: lekarz powiatu Wyłkowyskiego Kudirka, lekarz 4 pułku artylerji kpt.Kazimierz Gudelis. Są oni oskarżeni o to, iż za łapówki pomagali poborowym zwalniać się od służby w wojsku. Czterech ostatnich poborowych sąd również postawił w stan oskarżenia za dawanie łapówek, aby uniknąć służby wojskowej. Wszyscy nie przyznają się do winy. Lekarze: Kudirka i kpt.Gudelis oświadczyli sądowi, że czterech byłych poborowych żaden z nich nie widział . Swiadków na sąd powołano 16-stu. Rozprawa potrwa kilka dni.-

W y c i e c z k a s t u d e n t ó w n i e m i e c k i c h . W dn. 21 b.m. z Królewca do Kowna przybywa wycieczka studentów niemieckich, której przyjęciem zajęli się studenci litewscy.-

Z r e f o r m o w a n i e b i u r a S t a t y s t y c z n e g o . Zamiast centralnego biura statystycznego i stałej komisji statystycznej, władze litewskie zamierzają, wzorem innych państw, xxxxxxxx zorganizować zarząd statystyki państwowej i radę statystyczną. Projekt nowej ustawy jest już opracowany. Projekt przewiduje zamiast dotychczasowych dwóch - pięć działów: demografji, rolnictwa, pracy, handlu zagranicznego i gospodarczej konjunktury. Rada statystyczna ma się składać z siedmiu osób. Projekt ustawy przewiduje również, wzorem praktyki międzynarodowej, opłaty statystyczne.-

S p i s g o s p o d a r s t w l i t e w s k i c h . W roku bieżącym centralne biuro statystyczne zamierza przeprowadzić pierwszy powszechny spis gospodarstw rolnych. Gabinet Ministrów wyasygnował już na ten cel 340.850 lt.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"R y t a s" o szkolnictwie w Kłajpedzie.

"Rytas" Nr.66 z dn.21.III.1930 r. Art.p.t."Położenie szkół w kraju Kłajpedzkim". Streszczenie:

Statut kraju Kłajpedzkiego orzeka, iż program szkół krajowych powinien odpowiadać programowi szkół w Wielkiej Litwie. W celu sprawdzenia programu szkół kłajpedzkich przedstawiciel Ministerstwa Oświaty zwiedził szereg szkół i nikomu chyba się nie śniło, co on tam zobaczył. Przyjrzyjmy się tylko językowi litewskiemu, jak się go tam wykłada i co się tam robi.

Z 200 szkół kłajpedzkich jest zaledwie kilka z wykładowym językiem litewskim, w innych - wykłada się po niemiecku. Program języka litewskiego nie jest dokładnie opracowany i program niemieckiego jest pod tym względem lepszy. Z nauczycieli zaledwie 30 % zna jako tako język litewski, reszta zupełnie go nie zna. Dyrektoriat prowadzi tu dziwną politykę: do szkoły litewskiej wyznacza takiego nauczyciela, który albo zupełnie nie zna języka litewskiego, albo zna go bardzo słabo. Natomiast do szkół, do których uczęszczają dzieci Niemców, w większości wypadków wyznacza się nauczycielki, mówiących po litewsku. Istnieje zarządzenie dyrektoriatu, iż nauczanie dzieci powinno odbywać się w języku ojczystym. Tymczasem ma to miejsce w niektórych tylko szkołach. Jeżeli gdzieś się wykłada język litewski, to w ten sposób, że nauczyciel bierze książkę do ręki i na tablicy pisze litewskie opowiadanie, dzieci zaś mają to z tablicy przepisać i czytać. Nauczyciel nie rozumie, czy dziecko dobrze czyta, czy źle. Umie on tylko powiedzieć "weiter" aby inny czytał dalej. W innej szkole nauczyciel rozdaje dzieciom kilka książeczek i każe czytać. Dzieci czytają tak, jak umieją, jak uczyła w domu matka. W domu dzieci nie mają z czego czytać, gdyż nie mają książek. Nauczyciel zupełnie nie myśli o książkach i albo nic dzieciom nie daje, albo daje bardzo dużo, aby język litewski im zbrzydł. Samo zaś czytanie przypomina raczej żarty i błazeństwa. W jednem miejscu dzieci czytają źle, nauczyciel udaje, że nie słyszy. Musi on milczeć w obawie, iż dzieci za złe czytanie zaczną z niego kpić.

A jaki duch panuje w niektórych szkołach? Oto następujący przykład z 3-klasowej szkoły w Wilkiszkach: dzieciom zadaje się pytanie: "Jak się nazywa naczelna władza kraju Kłajpedzkiego?" Jedno z dzieci odważnie odpowiada: "Hindenburg". Znów pytanie: "Gdzie się znajduje siedziba rządu kraju Kłajpedzkiego?" Inne dziecko odpowiada: "Berlin". Pytanie: "Jak się nazywa stolica Litwy?". Odpowiedź: "Moskau". Dzieci same tego nie mogły się domyśleć. Świadczy o tem opisanie takiego wypadku w jednem z pism tylżyckich. Zaledwie to się zdarzyło, a już jedno z pism tylżyckich zawiadomiło o tem. Zdawałoby się, że zostało to wywołane umyślnie.

Co się opowiada dzieciom o Litwie, o jej przeszłości? W szkole dzieci opowiadają, że Kłajpeda posiada 200 tysięcy mieszkańców, że w Litwie jest 10 tysięcy ludności, że Naumestis /Władysławowo/ jest największem miastem Litwy i t.d. Jeżeli obcy słyszą, że takie rzeczy dzieją się w kraju Kłajpedzkim, że takie są szkoły, to co muszą oni pomyśleć o nas?

A k c j a b u d o w l a n a w k r a j u K ł a j p e d z k i m.

Według wiadomości biura statystycznego kraju Kłajpedzkiego, w 1923 roku w całym kraju zbudowano 412 domów /mieszkalnych - 115/, w 1924 roku - 554 /mieszkalnych - 137/, w 1925 r. - 470 /mieszkalnych 106/, w 1926 r. - 529 /mieszkalnych - 115/, w 1927 r. - 553/mieszkalnych - 126/, w 1928 r. - 540 /mieszkalnych - 130/. Najmniej domów zbudowano w mieście Kłajpedzie. Przeciętnie budowano tam rocznie 50 - 60 domów i tylko w 1924 roku zbudowano 105.-